

ZAMJENICI MINISTARA

Preporuke

CM/Rec(2021)2

31. mart 2021. godine

**Preporuka CM/Rec(2021)2 Komiteta ministara državama članicama
o mjerama protiv trgovine robama koje se koriste za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno,
nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje**

*(Usvojena od strane Komiteta ministara 31. marta 2021. godine
na 1400. sastanku zamjenika ministara)*

Komitet ministara, pod uslovima propisanim članom 15.b Statuta Savjeta Evrope (ETS br. 1),

Smatrajući da je cilj Savjeta Evrope postizanje većeg jedinstva među njegovim državama članicama, *inter alia* promovisanjem zajedničkih standarda i sprovođenjem aktivnosti na polju ljudskih prava;

Podsjećajući na obavezu država članica da obezbijede svima, u okviru svoje nadležnosti, prava i slobode definisane Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (ETS br. 5) i Protokolima uz nju;

Ponavljajući svoju čvrstu posvećenost ukidanju smrtne kazne u skladu sa Protokolom br. 6 (ETS br. 114) i Protokolom br. 13 (ETS. br. 187) uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima;

Podsjećajući na obavezu država članica da zabrane mučenje i nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje u skladu sa članom 3 Evropske konvencije o ljudskim pravima, Evropskom konvencijom o sprječavanju mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (ETS br. 126) i Konvencijom Ujedinjenih nacija protiv mučenja i drugih okrutnih, nečovječnih ili ponižavajućeg kažnjavanja ili postupanja i Opcionim Protokolom uz nju;

Naglašavajući veliki značaj inicijalne i kontinuirane obuke policijskih službenika o odgovarajućoj upotrebi sigurnosne opreme, u skladu sa međunarodnim i regionalnim standardima o ljudskim pravima i posljedičnu potrebu da se spriječi pružanje obuke u nasilnim praksama koje su u suprotnosti sa ovim standardima;

Razmatrajući sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava i standarde koje je razvio Evropski komitet za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja o

upotrebi određene opreme i uređaja za sprovođenje zakona;

Podsjećajući na Preporuku Parlamentarne skupštine 2123(2018) o „Jačanju međunarodnih propisa protiv trgovine robom koja se koristi za mučenje i smrtnu kaznu“ kojom se zahtijeva tehnički vodič o tome kako se utvrđuje i implementira djelotvorni regulatorni režim;

Imajući u vidu: i. Rezolucije Generalne skupštine Ujedinjenih nacija A/RES/74/143 „Zlostavljanje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje“ i A/RES/73/304 „Ka suzbijanju trgovine proizvodima koji služe za mučenje: ispitivanje izvodljivosti, obima i parametara za moguće zajedničke međunarodne standarde“ kao i naknadni izvještaj Generalnog sekretarijata Ujedinjenih nacija A/74/969, kojim je utvrđeno da je većina tuženih država izrazila podršku utvrđivanju zajedničkih međunarodnih standarda i da je većina bila u korist pravno obavezujućeg instrumenta kojim se obezbjeđuju mjere za kontrolu i ograničavanje trgovine robom koja se koristi za izvršenje smrtne kazne, mučenje i druge oblike zlostavljanja; ii. Direktivu (EU)2019/125 Evropskog parlamenta Savjeta od 16. januara 2019. godine koja se odnosi na trgovinu određenim robama koje se mogu koristiti za smrtnu kaznu, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje i iii. vodeća načela Ujedinjenih nacija o poslovanju i ljudskim pravima iz 2011. godine – implementacija okvira Ujedinjenih nacija „Zaštita, poštovanje i pravni lijek“;

Ponavljajući Preporuku CM/Rec(2016)3 Komiteta ministara državama članicama o ljudskim pravima i poslovanju, u kojoj je naglašena potreba da se obezbijedi da privredna društva sa sjedištem u okviru nadležnosti država članica ne vrše trgovinu robom koja nema praktičnu upotrebu osim u svrhu izvršenja smrtne kazne, mučenja i drugog okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja u trećim državama;

Naglašavajući interes da se uspostave, na osnovu opsega mogućnosti, zajednički međunarodni standardi dogovoreni na multilateralnom nivou o trgovini opremom koja je po svojoj prirodi prvenstveno okrutna, nečovječna ili ponižavajuća kao i opremom, oružjem i drugom relevantnom robom za izvršavanje zakona koja može biti zloupotrijebljena za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;

Duboku zabrinutost zbog činjenice da određena oprema i robe čija je isključiva praktična upotreba za mučenje i drugo okrutno, nečovječno i ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje može biti proizvedena, promovisana ili stavljena na tržište država članica Savjeta Evrope, uključujući evropske sajmove ili na web stranicama evropskih kompanija i kompanija sa sjedištem u Evropi,

Preporučuje da vlade država članica:

1. redovno revidiraju njihovo nacionalno zakonodavstvo i praksu u vezi sa trgovinom robom

koja je po svojoj prirodi destruktivna, kao i robom koja može biti zloupotrijebljena za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, kako bi se obezbijedilo da postupaju u skladu sa mjerama navedenim u prilogu ove preporuke;

2. obezbijede, odgovarajućim sredstvima i radnjama, široku diseminaciju načela navedenih u prilogu ove preporuke među nadležnim organima, naročito onim koji se bave implementacijom i nadgledanjem regulisanja trgovine robom koja se može upotrijebiti za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, konkretno uključujući državne institucije koje se bave ljudskim pravima, nacionalne preventivne mehanizme, instituciju ombudsmana, relevantne sindikate, organizacije građanskog društva, kompanije koje se bave proizvodnjom, promovisanjem i prevozom opreme i druge relevantne robe za sprovođenje zakona, kao što su određene farmaceutske hemikalije i kompanije koje se bave organizovanjem i radom sajmova, kao i druga relevantna fizička i pravna lica sa sjedištem u državama članicama;

3. ispituju, u okviru Komiteta ministara, implementaciju ove preporuke najkasnije pet godina od njenog usvajanja.

Prilog Preporuci CM/Rec(2021)2

1. Mjere u vezi trgovine robom i opremom koja je po svojoj prirodi destruktivna

1.1 Države članice treba da obezbijede da su nacionalni pravni okviri i administrativne mjere utvrđeni i implementirani kako bi se zabranio uvoz, izvoz i prevoz opreme i robe i pružanje tehničke pomoći i obuke u vezi sa tom opremom i robom, koja nema praktičnu upotrebu osim za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

1.2 Države članice treba da spriječe i zabrane uvoz, izvoz ili prevoz od, do ili kroz njihovu nadležnost, robe i opreme koja je navedena u stavu 1.3 koja nema praktičnu upotrebu osim za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Dodatno, brokering od strane državljana države članice ili privrednih društava kod takve robe i opreme mora biti zabranjen bez obzira na njihovo porijeklo. Izuzetno, države članice mogu da dozvole uvoz, izvoz ili prevoz robe i opreme navedene u stavu 1.3 ukoliko se može dokazati da će ta roba biti korišćena isključivo u svrhu javnog prikazivanja u muzejima u smislu njihovog istorijskog značaja.

1.3 Države članice treba da utvrde listu zabranjene robe i opreme koje moraju makar da uključuju kategorije navedene u prilogu 1. Lista treba da bude redovno revidirana i ažurirana kako bi se u obzir uzele promjene u razvoju i prirodi upotrebe takve opreme kao i promjene na međunarodnom tržištu te opreme.

1.4 Države članice treba da unište sve zalihe opreme i robe navedene u listi navedenoj u stavu 1.3 koje ostaju u njihovoj nadležnosti, osim ako se isključivo koriste za potrebe javnog prikazivanja u muzeju u smislu njihovog istorijskog značaja.

1.5 Države članice treba da obezbijede da reklamiranje opreme i robe navedene u stavu 1.3 na bilo koji način, uključujući informaciono komunikacione tehnologije i internet, televiziju, radio, štampane medije i sajmove, bude zabranjeno.

1.6 Pružanje tehničke pomoći koja se odnosi na bilo koju zabranjenu robu i opremu, uključujući bilo koju tehničku podršku koja se odnosi na popravku, razvoj, proizvodnju, testiranje, održavanje, montažu ili bilo kakvo tehničko servisiranje treba da bude zabranjeno, osim u postupcima posvećenim konzervaciji i čuvanju u muzejima. Takva pomoć može biti u vidu uputstva, savjeta, obuke i prenošenja znanja ili vještina. Dodatno, obuka za upotrebu bilo koje zabranjene robe i opreme treba da bude zabranjena.

1.7 Države članice treba da obezbijede djelotvorne, proporcionalne i odvraćajuće sankcije za aktivnosti kojima se krše zabrane iz stavova 1.2, 1.5 i 1.6.

2. Mjere koje se odnose na izvoz i prevoz određenih farmaceutskih hemikalija

2.1 Države članice treba da regulišu i dozvole izvoz i prevoz određenih farmaceutskih hemikalija kako bi se obezbijedilo da se ne prenose za upotrebu u smrtonosnim injekcijama u državama u kojima se još uvijek primjenjuje smrtna kazna. Postupanje država članica ne treba da ograniči trgovinu takvih hemikalija za medicinske, veterinarske ili druge legitimne svrhe.

2.2 Propis treba da uključuje hemikalije navedene u prilogu 2 i lista treba da bude redovno revidirana i, ukoliko je odgovarajuće, ažurirana kako bi se u obzir uzele izmjene u proizvodnji, trgovini i upotrebi takvih hemikalija.

2.3 Države članice treba da obezbijede postojanje djelotvornih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija za aktivnosti kojima se krše pravila navedena u stavu 2.1.

3. Mjere u odnosu na trgovinu robom i opremom za sprovođenje zakona

3.1 Države članice treba da obezbijede djelotvorne mjere kontrole nacionalnog izvoza i tranzita u odnosu na robu i opremu za sprovođenje zakona koji mogu imati legitimnu funkciju kada se koriste na način koji je u skladu sa međunarodnim i regionalnim standardima o ljudskim pravima i drugim relevantnim standardima o upotrebi sile, ali koji mogu biti zloupotrijebljeni od strane organa za sprovođenje zakona i drugih službenika, za mučenje i

drugo nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Takve mjere mogu da uključuju:

3.1.1. kontrolu izvoza i tranzita takve robe i opreme putem licenciranog sistema, kako je predviđeno u stavu 3.2;

3.1.2. utvrđivanje liste kontrolisane robe i opreme koja mora makar da uključuje kategorije navedene u prilogu 3. Lista treba da bude redovno revidirana kako bi se u obzir uzele izmjene u razvoju i prirodi korišćenja takve robe i opreme, kao i promjene na međunarodnim tržištima;

3.1.3. kontrolu pružanja tehničke pomoći i obuke za korišćenje robe i opreme navedene u stavu 3.1.2;

3.1.4. kontrola pružanja brokerskih usluga koje se odnose na robu i opremu navedenu u stavu 3.1.2;

3.1.5. obezbjeđivanje postojanja djelotvornih, proporcionalnih i odvraćajućih sankcija za radnje suprotne mjerama kontrole navedene u stavovima 3.1.1, 3.1.3 i 3.1.4.

3.2. Države članice treba da obezbijede djelotvorne nacionalne mjere za licenciranje robe i opreme navedene u stavu 3.1, kao što su:

3.2.1. davanje dozvole, na osnovu pojedinačnih slučajeva, za izvoz robe i opreme navedene u stavu 3.1.2. Relevantna dozvola treba da bude izdata samo nakon dostavljanja detaljne prijave potencijalnog izvoznika koja uključuje potvrdu krajnjeg korisnika ili ekvivalentnu zvaničnu pisanu potvrdu od ili o primaocu kojem je namijenjen, u kojoj su navedeni priroda i obim robe, krajnji korisnik i priroda upotrebe za koju je namijenjeno. Dozvola nije potrebna za izvoz u treće zemlje ukoliko će robu i opremu koristiti vojno ili civilno osoblje države članice koja učestvuje u mirovnim operacijama ili upravljanju kriznim situacijama od strane Ujedinjenih nacija ili regionalne organizacije u trećim zemljama, ili u operaciji zasnovanoj na sporazumima između država članica i trećih zemalja u oblasti odbrane, za upotrebu od strane osoblja dotične države članice. Relevantni nadležni organi treba da utvrde da li je ispunjen ovaj uslov. Izvoz se neće dogoditi dok je postupak provjere u toku;

3.2.2. obezbjeđivanje da prijava za procjenu dozvole za izvoz ili prevoz sadrži procjenu rizika da li će roba i oprema navedena u stavu 3.1.2 biti preusmjerena ili upotrijebljena za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

Procjena treba da uzme u obzir relevantne presude međunarodnih sudova i informacije koje su dostavili nadležni međunarodni i nacionalni organi u odnosu na upotrebu i regulisanje robe i opreme od predloženih krajnjih korisnika; druge relevantne informacije koje se mogu uzeti u obzir uključuju presude nacionalnih sudova, izvještaje ili druge informacije pripremljene od strane organizacija građanskog društva i informacije o ograničenju izvoza robe i opreme navedene u prilogu 1 i prilogu 3 koje se primjenjuju u državi koja je krajnja destinacija;

3.2.3. obezbjeđivanje da je izdavanje dozvola za izvoz odbijeno kada postoji razuman osnov za vjerovanje da će se prijavljena oprema i roba koristiti za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje;

3.2.4. ukidanje dozvole za izvoz koji je u toku kada postoji razuman osnov za vjerovanje da je transportovana roba i oprema bila, jeste, ili da postoji rizik da će biti upotrijebljena za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, ili kada je vjerovatno preusmjeravanje takve robe i opreme;

3.2.5. obezbjeđivanje da je tranzit robe i opreme navedene u stavu 3.1.2 zabranjen kada lice, privredno društvo ili tijelo koje vrši tranzit zna da je bilo koji dio utovara takve robe i opreme namijenjen za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

3.2.6. čuvanje evidencije o svim izvoznim dozvolama, odobrenjima za tranzit, odobrenjima za pružanje brokerskih usluga, pruženoj tehničkoj pomoći i obuci;

3.2.7. objavljivanje nacionalnog godišnjeg izvještaja koji pruža informacije o broju primljenih prijava, robi i zemljama na koje se te prijave odnose i o odlukama donijetim u tim prijavama;

3.2.8. razmjenjivanje informacija sa državama članicama Savjeta Evrope o odlukama o dozvoli (broju prijava, tipu robe i opreme i zemlje u pitanju), i gdje je dostupno, stvarnom stanju izvoza.

4. Informacije o razmjeni i diseminaciji, saradnji

Države članice treba da koriste onlajn platformu Savjeta Evrope za ljudska prava i poslovanje za razmjenu informacija i dijeljenje najboljih praksi, posebno uključujući širenje relevantnog nacionalnog zakonodavstva i pratećih administrativnih procedura, u cilju olakšavanja djelotvorne implementacije mjera na nacionalnom nivou i prekogranične saradnje. Platforma i prateće mjere mogu da olakšaju diseminaciju informacija poslovnoj zajednici i drugim ključnim zainteresovanim

stranama u svrhe podizanja svijesti o njihovim relevantnim obavezama i mehanizmima i mjerama uspostavljenim za regulisanje trgovine opremom za sprovođenje zakona i relevantnom robom kako bi se spriječila njihova upotreba za izvršenje smrtne kazne, mučenje i druga okrutna djela, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

5. Podrška državama koje nijesu članice

5.1. Države članice treba da podstaknu države koje nisu članice da implementiraju mjere poput onih koje su navedene u ovoj preporuci i druge relevantne međunarodne standarde kojima se reguliše trgovina robom i opremom za sprovođenje zakona, kako bi se spriječila njihova upotreba za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje, posebno kroz razvijanje partnerstava ili pružanje drugih oblika podrške u implementaciji ovih standarda.

5.2. Države članice treba da obezbijede savjetodavnu pomoć i podršku državama koje nisu članice a koje žele da osnaže svoj regulatorni okvir u pogledu trgovine robom i opremom za sprovođenje zakona kako bi se spriječila njihova upotreba za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

5.3. Države članice treba da pruže informacije, putem svojih diplomatskih ili konzularnih predstavništava u državama koje nisu članice, o posljedicama koje na ljudska prava ima trgovina robom i opremom koje se mogu koristiti za mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.

6. Aktivnosti u drugim međunarodnim organizacijama

6.1. Države članice treba da promovišu preduzimanje radnji na relevantnim međunarodnim forumima protiv trgovine robom koja se koristi za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje. Posebnu pažnju treba posvetiti procesima Ujedinjenih nacija koji imaju za cilj istraživanje izvodljivosti i opsega niza mogućnosti za uspostavljanje zajedničkih međunarodnih standarda u ovoj oblasti, konkretno pravno obavezujućeg instrumenta.

6.2. Ako to još uvijek nisu sprovele, države članice treba da se pridruže Savezu za suzbijanje trgovine proizvodima koji služe za mučenje i da iskoriste i doprinesu globalnoj mreži fokalnih tačaka Saveza za razmjenu informacija i najbolje prakse i, gdje je adekvatno, pružanju ili primanju tehničke pomoći u osmišljavanju i implementaciji relevantnog nacionalnog zakonodavstva.

Prilog 1

Spisak zabranjene robe i opreme koja je po svojoj prirodi destruktivna

Roba i oprema koja je namijenjena usmrćivanju ljudi uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- i. vješala, giljotine, oštrice za giljotine, hermetičke komore za usmrćivanje osoba smrtonosnim plinom ili supstance, električne stolice za usmrćivanje osoba i automatske sisteme za ubrizgavanje namijenjenih usmrćivanju osoba ubrizgavanjem smrtonosne injekcije;
- ii. lisice za palčeve, lisice za prste, zavrtnje za stiskanje palčeva, okove u obliku poluga; lisice za obuzdavanje ljudi, konstruisane za pričvršćivanje na pod, zid ili plafon; okove za noge s utegom; zajedničke lance koji uključuju okove u obliku poluge ili okove za noge s utegama, prinudne stolice: stolice opremljene okovima ili drugim sredstavima za obuzdavanje ljudi; krevete u obliku kaveza i krevete s rešetkama;
- iii. palice ili pendreke izrađene od metala ili drugih materijala s metalnim šiljcima i štitove s metalnim šiljcima, bičeve koji se sastoje od više kanapa ili remena ili bičeve koji imaju jedan ili više kanapa ili remena opremljenih bodljama, kukama, šiljcima, metalnom žicom ili slične predmete koji povećavaju učinak kanapa ili remena;
- iv. pojaseve za električne šokove i druge uređaje koji se nose na tijelu, poput pojaseva, remena i lisica, namijenjenih za obuzdavanje ljudi upotrebom električnih šokova.

Prilog 2

Spisak farmaceutskih hemikalija koje se koriste za smrtonosne injekcije

Proizvodi koji se mogu upotrijebiti za usmrćivanje ljudi putem smrtonosne injekcije, kako slijedi:

Barbituratni anestetici kratkog i srednjeg dejstva, uključujući, ali ne ograničavajući se na:

- i. amobarbital (CAS RN 57-43-2);
- ii. natrijumovu sol amobarbitala (CAS RN 64-43-7);
- iii. pentobarbital (CAS RN 76-74-4);
- iv. natrijumovu sol pentobarbitala (CAS 57-33-0);
- v. sekobarbital (CAS RN 76-73-3);
- vi. natrijumovu sol sekobarbitala (CAS RN 309-43-3);
- vii. tiopental (CAS RN 76-75-5);

- viii. natrijumovu sol tiopentalu (CAS RN 71-73-8), također poznatu kao tiopenton natrijum;
- ix. proizvode koji sadrže jedno od anestetičkih sredstava s popisa anestetičkih barbiturata s kratkoročnim ili srednjoročnim djelovanjem.

Prilog 3

Spisak predmeta i opreme namijenjenih obuzdavanju ljudi

Predmeti i oprema namijenjeni obuzdavanju ljudi uključuju, ali nisu ograničeni na:

- i. Okove, zajedničke lance, kapuljače protiv pljuvanja, pojedinačne lisice ili obruče s mehanizmom za zaključavanje koji imaju unutrašnji obim veći od 165 mm kada mehanizam za zaključavanje klizne u zadnji žlijeb na ulazu u mehanizam za zaključavanje;
- ii. Prenosivo oružje s električnim pražnjenjem koje se može usmjeriti samo na jednu osobu svaki put kada se primijeni električni šok, koje uključuje električne šok palice, električne štitove, pištolje za omamljivanje i električne paralizatore, ali nije na njih ograničeno;
- iii. fiksno ili montažno oružje s električnim pražnjenjem koje obuhvata široko područje može zadati električne šokove većem broju osoba;
- iv. supstance za obuzdavanje nereda (RCAs) koje se upotrebljavaju u svrhe sprovođenja zakona poput:
  - a. 2-Chlorobenzylidenemalonitrile (CS) (CAS 2698-41-1);
  - b. 2-Chloroacetophenone (CN) (CAS 532-27-4);
  - c. Dibenz-(b,f)-1,4-oxazephine, (CR) (CAS 257-07-8);
  - d. N-Nonanoylmorpholine, (MPA) (CAS 5299-64-9);
  - e. Oleoresin capsicum (OC) (CAS RN 8023-77-6);
  - f. Kisjelina Pelargonic vanillylamide (PAVA) (CAS RN 2444-46-4);
- v. opremu za raspršivanje supstanci za obuzdavanje nereda kojom se cilja jedan pojedinac ili širi ograničenu dozu na malom području;
- vi. fiksnu opremu za raspršivanje u cilju obuzdavanja nereda namijenjenu za širenje ograničene doze na maloj površini unutar zgrade;

- vii. opremu za raspršivanje u cilju obuzdavanja nereda namijenjene za širenje raspršenih supstanci na širokom području, uključujući vodene topove.

Napomena

Eksplanatorni Memorandum sadržan u dokumentu CM(2021)22-add3final usvojen je od strane Upravnog odbora za ljudska prava (CDDH) elektronskim putem 28. januara 2021. godine nakon njegovog 93. zasjedanja (održanog u periodu od 14. do 16. decembra 2020. godine) u cilju objavljivanja Preporuke CM/Rec(2021)2 Komiteta ministara državama članicama o mjerama protiv trgovine robom koja se koristi za izvršenje smrtne kazne, mučenje i drugo okrutno, nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje.¹

Prilikom usvajanja preporuke na njihovom 1400. sastanku, 31. marta 2021. godine, zamjenici ministara uzeli su u obzir Eksplanatorni memorandum.

---

¹ Na osnovu šeme koju je odobrio biro CDDH i informacija koje su pružile države članice, stručnjak konsultant, Dr Michael CROWLEY (Univerzitet Bradford / *Omega Fondacija za istraživanje*), zajedno sa Sekretarijatom, pripremio je studiju izvodljivosti o kojoj je CDDH raspravljao na njegovom 91. sastanku (18-21. jun 2019.) i koja je usvojena na 92. sastanku (26 do 29. novembar 2019.). U studiji je istaknuta trenutna situacija u vezi sa ovim tipom trgovine i postojećim nacionalnim i međunarodnim pravnim odgovorima, i predložene mjere za jačanje međunarodnih propisa putem preporuke Savjeta Evrope. Dana 12. februara 2020. godine, Komitet ministara odobrio je pripremu takve preporuke. Nakon toga, CDDH je imenovao dva nacionalna izvjestioca, naime gospođu Nicola WENZEL (Njemačka) i gospodina Chanaka WICKREMASINGHE (Ujedinjeno Kraljevstvo) da pripreme nacrt preporuke i njenog Eksplanatornog Memoranduma u saradnji sa konsultantom i Sekretarijatom.